

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle házban.
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A hűségelt nemzeti part hivatalos közlönye.
Megjelenik hétfő és ünnepek utáni napok kivételével minden nap.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 ft. — Félévre 6 ft. — Negyedévre 3 ft.
Egy hora 1 ft. 20 kr.
Egyes szám ára 5 kr., a vasárnapi szám 10 kr.

A VÁLSÁG.

A főrendiházi ellenzék.

Budapest, decz. 1. (A „Z. és V.” ered. táv. tud.) A főrendiházi ellenzék oly mérvben van szervezve, hogy a hátralévő két egyházpolitikai javaslat föltétlenül le fog szavaztatni. Maga a kormány semmi reményt nem fűz ezen javaslatok keresztülviteléhez s hosszú időn keresztül azok szövegére se fognak kerülni.

A harcias liberális tábor.

Budapest, decz. 1. (A „Z. és V.” ered. táv. tud.) A kormánypart egy tekintélyes frakciója el van határozva, hogy a menyniben a egyházpolitikai javaslatok levétetnének a napirendről, ellenzékbe menni át. E tábor élén áll Tisza Kálmán is.

Feszült várakozás.

Budapest, decz. 1. (A „Z. és V.” ered. táv. tud.) Híre ment, hogy a királyi szentesítés Bécsből leérkezett. E hír késő estig tartotta magát de egészen biztos forrásból jött ezáfolat véget vetett a további várakozásnak.

Meddig uralkodik még a Wekerle-kormány?

Budapest, decz. 1. (A „Z. és V.” ered. táv. tud.) A kormánypártban egészen nyíltan beszélnek arról, hogy a Wekerle-kormány csupán a budget letárgyalásáig marad helyén.

A képviselőház ülése decz. 1-én.

(A „Z. és V.” eredeti távirati tudósítása.)

Negyed tizenegy órakor Bánffy báró elnök egy pillantást vetett a terembe és a kezét összecsapva fölkiáltott:

— Milyen üresség!

Egy lélek se volt benn, künn a folyosón is csak néhány képviselő volt, úgy, hogy fél tizenegy lett, mire az ülést meg lehetett nyitni.

A napirend előtt fölemelkedett Ugron Gábor és az ő szokott heves modorában fölvetett egy kérdést. Azt, hogy a vallás szabad gyakorlatáról és a zsidó vallás recepeziójáról szóló javaslatokat, melyeket még októberben küldtek át a főrendiházhoz — mindez ideig miért nem intézte el a főrendiház. A főrendiházi elnöknek ez az eljárása határozottan art a képviselőház tekintélyének.

Bánffy elnök felelt neki röviden. Ő,

mint az iratokból mindenki meggyőződhetik, mindjárt azután, hogy a képviselőház elintézte a javaslatokat, át is küldte azokat a főrendiházhoz. Nem tartja egyébként megengedhetőnek, hogy a Házban bárki is bírálat tárgyává tegye a főrendiház elnökének eljárását.

Feszült figyelem közepette szólalt föl aztán Szilágyi miniszter.

— Kérnem kell t. képviselőtársamat, — mondta, Ugron felé fordulva, — hogy várja be türelmesen, a míg a főrendiház másodsor is — elveti azokat a javaslatokat.

Különbön is konstatálja, hogy egyéb javaslatok sokkal hosszabb ideig voltak a főrendiháznál

A miniszter e szavai után, melyeket a jobboldal viharos tetszéssel fogadott, megint Ugron beszélt.

Kijelentette, hogy ő belőle csak a jószívűség szólt, mikor azoknak a javaslatoknak a gyorsabb elintézését kívánta. Mert hát nagyon kegyetlen dolog, hogy a kivégzendők olyan sokáig legyenek a siralomházban.

Ugron hívei eljeneztek. De mélységes csend lett a teremben, mikor megint fölemelkedett helyéről Szilágyi.

— Tudtam én, — mondta, — hogy t. képviselőtársam nagyon jószívű. Most is az a jószívűség szólt belőle, a melylyel azokat a javaslatokat itt a Házban szerette volna kivégezni.

Biztosította egyébként Ugront, hogy bármi lesz is a javaslatok sorsa, legyen bár, hogy kivégzik és sirba tegyék őket, de azok az eszmék, melyek e javaslatokba le vannak téve, nem fognak sirba kerülni sohasé!

Percig tartó eljenzés hangzott föl, mikor a miniszter ezt elmondotta. És percekig tartott, míg végre meg lehetett kezdeni a vigszínházról szóló javaslat részletes tárgyalását.

Elsőnek Berzeviczy Albert szólott a tárgyhoz rövid megokolás kíséretében betervezve módosítványát, mely szerint a vigszínházban csak ötven nem magyar nyelvű előadás tartható évenként s hogy ezekhez az előadásokhoz külön belügyminiszteri engedély szükséges.

A baloldaltól nagy szóáradat indult meg erre, Makkfalvy Géza, Szederkényi, Bartók Lajos, Herman Ottó, az öreg Madarasz József mind veszélyben látta a hazát, hevesen kikelték az ellen, hogy a nem magyar nyelvű előadások törvénybe iktassanak. A módosítást természetesen nem fogadják el.

De nem fogadta el Horánszky Nándor sem, a ki másik módosítást ajánlott, hogy a 200.000 ft csak úgy folyósíttassék a vigszínház-társaság számára, ha az alapszabályában biztosítja a színház magyar jellegét.

Ugron Gábor citálja Deák Ferencet,

aztán odadörgi Berzeviczynek, hogy a magyar állam csak nemzeti célra adhat segélyt.

Az ellenzék részéről fölhangzott kifogásokat hatással cáfolta meg Fenyvessy Ferenc, a ki úgy nyilatkozik, hogy a mi kulturánknak nemcsak nagyarnak, de európaiaink is kell lenni.

A magyar kulturának csak haszna lehet tehát abból, ha idejön egy Sarah, egy Salvini, egy Rossi, vagy egy Duse.

Fenyvessynek nagy tetszéssel fogadott szavai után Vajay István és Sima Ferenc szólottak röviden a tárgyhoz.

Majd fölemelkedett Hely Ignác, a ki azzal kezd, hogy a Háznak csak becsületére válik, ha a tegnapi nagy vita után ma is oly részletesen tárgyalja az ügyet. Ő egyáltalában nem irtózik az idegen művészetől, mélyen meg is van győződve róla, hogy a tervbe vett vigszínháza nagy szükség van, de az fényes vállalat lesz akkor is, ha nem tartanak benne más előadást, csak magyart. Kívánja, hogy a vigszínház határozottan nemzeti, magyar jellegű legyen.

Polónyi Géza természetesen nem maradhatott el, mikor a „háza megmentéséről” volt szó. Hieronymi miniszter tegnapi kijelentésével szemben kimutatni iparkodik, hogy a vigszínháznak adandó 200.000 ft nem kölcsön lesz, hanem ajándék.

Ekkor végre az elnök berekesztette a vitát.

Még Berzeviczy Albert szólott röviden személyes kérdésben, kijelentvén, hogy módosítását föntartja.

Hieronymi miniszter kétségtelennek tartja, hogy Horánszky módosításával is el lehetne intézni a kérdést, de minthogy Berzeviczy indítványa sokkal határozottabb és precízebb, azt ajánlja elfogadásra.

Ekkor, déli 12 órakor, szavazásra került a dolog.

Előbb Horánszky indítványa fölött szavaztak. Tulnyomó többség nem fogadta ezt el.

Aztán szavaztak Berzeviczy indítványa fölött, melyet épp oly tulnyomó többséggel elfogadtak.

A többi szakaszt a Ház vita nélkül elfogadta s az elnök ekkor közkívánságra öt percre felfüggesztette az ülést.

Szünet után megkezdődik a földmivelési tárca költségvetésének tárgyalása, melyet Gajári Ödön előadó ajánl elfogadásra.

— A földmivelésügyi miniszter ur kíván szólni! — jelenti ki aztán az elnök.

És a folyosókról benéztek a képviselők. Festetits gróf miniszter azon kezd, hogy az ország földmivelésügyét ugyanazon a nyomonon iparkodik vezetni, mint a melyeken vezették azokat eddig.

Szimpatikusán és elismeréssel emlékezik meg hivatali elődjének, Bethlen András gróf-

nak a ténykedéséről. Beszél aztán arról a depresszióról, mely a gazdasági téren napról-napra inkább érezhető.

Fejtegetésim nem egyszer szakítják félbe a szélsőbaloldali közbeszólásai, úgy, hogy Perczel alelnök, a ki időközben elfoglalta az elnöki széket, minduntalan rendre kénytelen inteni a Házat.

Festeltis miniszter az intenzívebb gazdálkodást tartja annak az eszköznek, mely a mostani bajokon segíthet. A miniszter nagy figyelem közben beszélt még a lőtenyésztésről, iparunkról, különösen gazdasági gépiparunkról.

Hódol egyébként annak a nézetnek, hogy a közgazdaság három nagy faktora: a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem egyaránt fejlesztesse. Ez a kijelentése olyan általános tetszésben részesült, hogy még Polónyi is tapsolt a miniszternek.

Nagy figyelem közt beszélt aztán a miniszter a szőlőtermelésről. A már fennálló telepeket nagy mértékben nagyobbitani, fejleszteni kell, hogy a közönség minél olcsóbban kaphasson vesszőket.

Az ülés tovább folyik.

Politikai hírek.

Az Osztrák Lloyd üzenelmei. Néhány hónap előtt ily czímen megírta a „M—n” hogy az osztrák Lloyd, mely szerződés szerinti Fiuméi Triesztel egészen egyenlő elbánásban köteles részesíteni, e szerződés számtalan esetben megszegi s a magyar kikötő érmeiket mindenkor figyelmen kívül hagyja. Mint most a lap értesül, a kereskedelemügyi miniszter e közlemény következtében leiratot intézett a fiumei magyar királyi tengerészeti hatósághoz s elrendelte a vizsgálat megindítását. A tengeri hatóság viszont egyenes hivatkozással e lap közleményére, felszólította a fiumei kereskedelmi és iparkamarát, valamint a nagyobb magán-czégeket, hogy megfelelő adatokat bocsássanak a megindított vizsgálat rendelkezésére. A kereskedelmi és iparkamara lap közleményeket teljes mértékben és minden részleteiben igazolva, az erre vonatkozó bizonyító okmányo-

kat a tengerészeti hatóság elé terjesztette és most további adatokat gyűjt az ügyre vonatkozólag. A felszólított magánczégek szintén igen terhelő bizonyítékokat szolgáltatottak be a tengerészeti hatóságoknak. A fiumei exportörök nagy érdeklődéssel néznek az ügy befejezése elé, mert a kereskedelmi miniszter a tengerészeti hatósághoz intézett leiratában határozottan megígérte, hogy ezáltal igen erősen fog az osztrák Lloyddal szemben eljárni.

Az Andrásyak és Wekerle. A Magyarország Bécsből beavatott helyéről az aiábbi levelet vette, a mely nemcsak az Andrassy-család és Wekerle közötti viszonyra vet világot és a mely magyarzati adja Andrassy Tivadar kaszinói viselkedésének is, hanem a helyzetnek képét is némileg feltárja.

A nevezett lap csupán azt tartja rossz értesülésnek, hogy Wekerle lépéseket tenne Bécsben pozíciója visszanyerésre. Ez csaknem hihetetlen. Wekerle olyan merev elutasításban részesült legutóbbi bécsi tartózkodása alkalmával és annyira kötve van miniszter-társai szolidaritásához, hogy reá nézve a „visszakéredzkedés” lehetősége is kizárva.

Adjuk minden bővebb kommentár nélkül a levelet.

A válság akut kezdete a főrendiháznak a vallásabadságról szóló törvény elleni állásfoglalásában keresendő, főleg gróf Andrassy Aladárnak a felekezetenkívüli elleni fellépésében. E fellépés a szabadelvű párt bomlásának első kezdete volt. Az Andrassy-család a szabadelvű pártnak tekintélyes tényezője s oszlopos fentartója. A kormány számmolt is vele, s ennek folytán jutott gróf Andrassy Gyula Tisza Lajos helyére, a királyi melletti miniszteri székbe, hogy ezzel a kormány tekintélye emeltesse Bécs fele, Andrassy Gyula viszont ugyanott Wekerlenek pozícióját erősítse. A Wekerle-kabinet s az Andrassy-család ezzel minogy érdek-közösségbe lépett.

Az Andrassy-család azonban, ha liberálisnak vallja is magát, de ezért mégis arisztokrata, mely a demokracziában is határt keres. Különösen a felekezetenkívüli elfogadni nem képes. Ez tört ki gróf Andrassy Aladár állásfoglalásában, melyet Szász Károly református püspök is erősen támogatott, habár ez később engedett is a nyomásnak, a király előtt éppen nem emelte a liberális párt liberálisát ez a körülmény, sőt úgy értesülök, hogy némi

felindulást is keltett, hogy egy reformi püspök ily módon hallgattatik el; ettől kezdve a kormány egyházpolitikájára az udvarnál bizonyos gyau árnya húzódtott, úgy, hogy ott az ügy komoly vizsgálódás tárgyává tétetett.

Szász püspök esete úgy tünt fel, hogy a kormány terrorizmussal dolgozik saját kebelében is. Wekerleék az udvar ezen felfogása kezpődsében az Andrassy-család kezevonását vették latni, s gróf Andrassy Gyula miniszter, ha nem is tüntetett fel, ki nem áll feladata magaslátán, hogy az udvarnak a kabinet politikájáról kedvező információit adjon. Ezzel megindult az egymás elleni elégedetlenség nyilvánulása, mely gróf Andrassy Aladárnak a magyar gazdasági egyetben történt csufos bukásában kézzelfogható jelet szolgáltatott. Ez meg éppen halálig sérté az Andrassy-család büszkeségét, melynek következménye lett, hogy a felszűnt család és a kabinet között még nagyobb lett. Majd megjegyzések repültek jobbra-balra, Wekerle halátlanságot emlegetett, mely még inkább bosszantja a családot, mint ha az Wekerle kegyelméből szerezte volna mai befolyásos állását. E közben a király elhatározta, hogy a főrendiházban gátat vet a további terrorizmusnak, mely egyszersmind a mai kabinet politikájának bukását is jelentette. Wekerle minapi bécsi utja előtt már teljesen tájékozva volt a korona szándékáról és nem volt más választása, mint meghajolni vagy lemondani. Ekkor Kálnoky gróf közbenjárásával kieszközölte Wekerle, hogy utja nézve az általa választandó legsimább re a visszaszavontulásnak engedélyezések, melyvel a folyó budget-tárgyalás befejezése is összekötte van. Wekerle tele keserűséggel távozott Bécsből. Ide azonban most oly hírek érkeznek, melyek azt mutatják, hogy qui habet tempus, habet vitam; Wekerle a meghajlás lehetőségével is, foglalkozik s bízva eddigi szerencsesültségében, a visszavontulás utja egyenetese helyett, eddig halátlannak hirdetett támogatóinak megbosszulására azon is tőri fejét, hogy taktikai fogásokkal nem nyerhetné-e vissza a korona kegyét s ezzel nem tarthatná-e meg továbbra is pozícióját.

Az egyházpolitikai javaslatok tárgyalása. Wekerle Sandor miniszterelnök tegnapi képviselőház miniszteri szobájában tárgyalta Szlavy Józseffel, a főrendiház elnö-

TÁRGYA.

Az ideálista.

Írta: *Bereghy Helén.*
(Vége.)

Miért ne valósíthatná meg törekvéseit? — e gondolat számtalanszor megtámadta agyát, de a kibontakozás lehetősége is mindjárt segélyére jött. A hópelykekből lesz a lávia, — a parányból a tömeg s ha a természet világában lehetséges az egyesülés: miért utasítaná el magától az ember a lelki és erkölcsi tömörülést? Erősen hitte, hogy az a macacs tömeg nem fog ellenszegülni, hanem szelidén meghajol a lélek fensőbbisége előtt s ellentétlél nélkül lép a megtértek seregébe.

De hiába száguldotta be a beláthatlan világot s folytatta az örületes hajszát elvarátogat keresve: eredményre nem jutott. Forradalmának deklarálták, ki lázadó eszméivel meg akarta bolygatni a világrendszert s az anyag alárendeltségét kivinni a hű ábrándok és üres képzelmekkel szemben.

Az ő lelke nem nőtt a földhöz, hogy lomha mozdulatlanságban vesztegethetett volna, — ott gondolatai összezsugorodtak s nyugtalan vágyai korlátozva voltak: neki kiszámíthatatlan kiterjedésű körben kellett mozogni, hoi nem fekézthették szellemét. Ne-

vetett azokon, akik avval állottak elő, hogy a gondolatoknak is van határak s hogy a képletnek is meg van határozva térfogata, melyen belül szabadon bolyonghat s kutathatja a nyugtalan lélek egy ismeretlen világnak a titkait.

Hagyták a vak sötétségben tapogatozni, haladt egymaga előre s ki tudja, — ha elméje el nem homályosult: meddigg tévelygett volna még kőzsa lelke a pusztában? Egy borzalmas kacaj, — egy dermedző síkoly s fáradt agya megszűnt gondolkodni. Nem vajudott a kor fogyatkozásai felett, — nyugodni tért, melyhez rövid időn testi nyugalom is csatlakozott.

Halála nem borított gyászba senkit, a föld sem szűnt meg nélküle forogni; — hogy a massától egy törmeléklet lesodort az ár: az emberek nem vették észre. A világ ki nem zökkent rendes kerékvágásából, nem törődött vele életében senki, halálát meg éppen nem vették tudomásul.

Te dőre ember! nem irtmertetted e század morálját, mint annak gyermeke? — nem láttad s hallottad, hogy az idealizmust már régen vőrpadra hurcozták? Miért letél a szabadság apostola s nem pártütő? Mi a szabadság e szolganemzedék szemében? — egy régi elfogult kor csonka maradványa, melyet a materialis áramlat elsodor.

Kiért és miért küzdöttél és hagytad itt szellemednek fényét? — hogy gunyos hal-hota között dobják oda nevedet a rágalom nyelvének? — hogy veszedelmes agitátornak kiáltásnak ki a világ előtt, ki bujogatta a tudatlanokat, hogy szétfűllésre vezesse a társadalmi egységet?

Pihenj hát csendesen te kifáradt lángész, táld fel nyugalmadat, melytől az élet ridegen eltaszított.

Színház.

(A „Zombor és Vidék” eredeti társulaja.)

Apród. — Szép Galathea.

Mielőtt a mai előadás kritika méltatására térnénk át, ma mikor már két egész hét áll hátunk mögött az idej szini évadból, nem lesz időszerűtlen magáról a társulatról egyet-mást elmondanunk.

Itélkezésünkben, a mint eddigg meg tudtuk őrizni a tárgyilagosság hangját, úgy a most elmondandóiban is csak arra fogunk törekedni, hogy e tárgyilagosságot valóság-gal megőrizzük.

Sőt constatáljuk azt is, hogy a mennyiben itéletünk elegendő tárgyilagossá nem lehet, s a mennyiben az elfogultság vádja érhet bennünket, ez az elfogultság csak a társulat mellett es semmiesetre sem ellenére fog megnyilatkozni.

kével. A tárgyalás után Szlavy innen azonnal a főrendiházban ment át, amiből sokan azt magyarázták, hogy a tárgyalás alkalmával a képviselőházhöz visszakérült egyházipolitikai javaslatok napirendre tűzésének idejét állapította meg a miniszterelnökkel. Mint a Pester Lloyd értesült, ez a védekezés téves volt, mert Szlavy csak azért ment a főrendiházba, hogy ott a gazdasági bizottság ülésén elnököljön.

Városi ügyek.

Hirdetmény. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnak intézkedése alapján Zombor sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétenik, hogy a tőkekamat és járadékadó kötelesek 1894. évi december hó 15-éig tartoznak bevállani mindazon kamat- és járadékjövendelmek, melyek: 1. bel- vagy külföldről folyó elejtjáradékból, özevgyi ellátásból vagy rokonsági évjáradékból; 2. kézi- vagy jelzáloggal biztosított, vagy egyszerű adóslevelekre, váltókra vagy bármilyen kötvényekre bel- vagy külföldön kölcsön adott, továbbá hitbizományi családi és alapítványi tőkékből; 3. belföldi földbirtokkal összekötött, földadó tárgyat nem képező dologi jogosítványokból; 4. külföldön fekvő föld- vagy házbirtokból, ipari, kereskedelmi és bármilyen nevezet alatt értendő külföldi részvényekből, az 1895. adóévet megelőző 1894. év folyamán húztak; végre 5. oly tőkek után, melyek eddig megadóztatva nem voltak, a kamatozásnak, esetleg az előbbi évekre visszamenőleg eső időpontjától kezdve 1894-ik év végéig, vagy esetleg korábban történt tőkeviszafizetés napjáig húztak. Zombor, 1894. évi november hó 24-én.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezennel ismételve közhírré tétenik, miszerint a sz. kir. pénzügyminiszter f. évi június hó 23-án 46903. sz. rendelete értelmében az ausztriai értékű 20 kros ezüst és 4 kros réz-váltópénz, 1894. évi január hó 1-től törvényes forgalmon kívül helyezték, tehát ugy az ausztriai értékű 20 kros ezüst, valamint a 4 kros réz váltópénzek a magánforgalomban csakis 1894. évi decem-

ber hó 31-ig fogadandók el, míg ugyanezen pénznemek az állampénztáraknál és hivataloknál 1895. december 31-ig fogadottnak el, ezen érnek 1895. évi december 31-ike után sem névértékükben sem anyag értékük megértése mellett többé nem fizetékben el nem fogadottnak sem el nem vétetnek.

Hirek.

— **A zombori ügyvéd-egylet** holnap d. e. 11 órakor a Csitaonicza külön szobájában elnök választó közgyűlést tart. E szűnyadozó egyletnek elnöke a boldogult Reiter Nándor volt, s most hogy új-eletre keljen, az újonnan választandó elnök buzgóságától varja városunk ügyvédsége.

— **Áthelyezett hivatal.** A m. kir. államvasutak zombori osztálymérnökségét — a mint azt már regebben is rebesztettek — az államvasutak igazgatósága ma erkezeti rendeletével Zomborból Szabadkára helyezte át. Szentmiklóssy Dénes osztálymérnök a hivattal együtt Szabadkára helyeztetett át, míg az osztálymérnökség többi személyzetének elhelyezéséről az igazgatóság csak a jövőben fog intézkedni.

— **Ének próbák a „Tóth Kálmán körben**, mint bennünket értesitenek, következő sorrendben lesznek megtartva: Hétfőn d. u. 6 órakor női kar, kedden d. u. 6 órakor férfi kar, pénteken d. u. 6 órakor összes kar.

— **Szemző István** a bácsmegeyi és Zombor városi nemzeti part elnöke ma vasárnap a kupuszina határban nagy agarászatot tart, a melyre nagy számmal hívta meg az intelligenciát. A találkozás 1/2 10 órakor lesz az apatini ut közepén levő utkapához háznál.

— **Táncmulatság.** Iparos ifjakból álló rendező bizottság ma táncvizgalomra hívta a közönséget Berinác Károlynak „A fehér lóhoz” címzett vendéglőjébe. A mulatság nagyszámmal jelent meg mindkét nembeli ifjuság s a mulatság reggelig tartott. Szűnőra alatt Berinácék ismert jó konyhájából kitűnő magyaros vacsora lett felszolgálva, melyet a vendégsereg társaságban fogyasztott el.

— **Jegyzői szigorlatok.** A tegnap megtartott község jegyzői szigorlaton 8 kö-

zül 3 visszalépett, 1 megbukott és négyen szerencsésen megkapták a jegyzői bizonyítványt.

— **Túz Katymáron.** A napokban tűz ütött ki Tittl Imre katymári lakos nádfelüli házában, s a tető valamint a padlárson volt körülbelül 100 frt értékű árpa porrá égett.

— **Pflantropfia.** Kolluth község képviselőtestülete egyhangu határozatot hozott, hogy főutcáján 3 lövőtorony állomást szervez, mert a lakosság szorgalmassá pörnye töltése a feneketlen sárral nem daczolhat többé.

— **Alkalmazást keres egy földműves iskolát jó sikerrel végzett 33 éves, róm. kath. vallású nős ember, ki kisebb és nagy uradalomba mint gazda alkalmazva volt. Állását január 1-én foglalhatja el — Czim a kiadóhivatalba kéri.**

Heti szemle a pénz és értékpiacról.

Krachot kezdtek rebesgetni az elmúlt héten nem egyszer. Megrémültek a kis emberek és ezek mindinkább kezdik ügyeleteiket felbontani és visszavonulnak a tőzsdéről. Vajjon mért ijedtek meg ők? Hát kérem, ha egy dolgot szüntelen mondunk valakinek, akkor utóvégre maga is elhiszi. Ők is elhittek, a miről a külföld és a nagyok és a külföldi piacok folyton sipoltak, t. i. azt, hogy az értékeink véges végig tul vannak fizetve. De nem kis mértékben járult hozzá ezen visszavonulási okhoz az is, hogy a bankok a koston csak 50%-os fedezettel prolongáltak. És végre a baissé okozójával a kormányválság hírei is felemelhetők. Wekerle nagy hatalmasság pénzügyi téren és az ő bukását legjobban hazánk közgazdasága fogja merézni, ugyanezért a tőzsde számolt vele akkor, a midőn a válság híreire tartozkodo álláspontot foglalt el és retrograd irányban kezdett haladni. A mi a bankok magatartását illeti, ugy az teljes mértékben helyeselhető, mivel így meg fog szűnni a könnyelmű spekulatív és csak az fog tőzsdére

Azt is megmondjuk mindjárt miért?

Mi Polgárt mint színészt nagyrabecsüljük, s mint igazgatót iránt is teljes elismeréssel vagyunk. Mint igazgató heljes érzéssel bír a közönség igényeinek felismerésére, s azok kielégítésére is törekszik — a mig muszáj. De viszont az igaz, hogy teljes tudatával bír annak, hogy a közönség pártolását ki kell érdemelnie, hogy annak hazafiságára apellálva rossz előadásokkal még hol' i görög tüzekkel publikumot a színházba csődíteni nem lehet.

Hanem a mikor ezt elismerjük Polgárról, nem hallgatjuk el azt a véleményünket sem, hogy neki nem szabad lett volna megelégednie azzal, hogy a bérlet jól beültött, most már a mit egért, ha nem tartja is meg, a bérlet nem kérhetik vissza a pénzüket.

Tudjuk mi jól azt is, hogy nem Polgáron mult az, hogy ígérte meg nem tarthatta. Utóvégre Gyarmathné Mészáros Cornéliával olyas valami esett meg, a mi nagyon emberi: beteg lett. Betegsége tovább tart, mint orvosai gondolták, de hát az privát malheur. Nem tudjuk milyen szerződése van Polgárnak beteg primadonnájával, s bár valószínűnek tartjuk, hogy erre az időre mikor beteg, aligha huz fizetést, de ha még

huzna is, még ez sem mentené fel Polgárt azon kötelezettség alul, hogy primadonnájának betegsége idejére esetleg vendégművésznők felléptetésével kárpótolja a közönséget Polgár vállalkozó, ha kára van, ez az ő kára. A közönségnek feltétlenül meg kell adni azt, vagy annyit a mit ígért.

És most a mai előadásra térve, elsőnek színré került „Apród” című verses vígjáték czimszetében Krémer Sándort láttuk. Krémer szinpadí alakja modalatiókra képes rokonszenves hangja mintegy praedestinálják az illetőn lyrai szerelmes szerepkörre, s mégis mintha idegen terrenumon mozogná. Lehet, hogy ezt nagy részben az a körülmény teszi, hogy ő neki mint salon-comikusnak költöttek azokat, de sehogy sem tudjuk neki elhinni a híret a tulradó érzelmeiket, melyeket szerepe ajkára ad.

Partnere Nagyfalussy Julia volt Jolanta szerepében. Valósággal elragadó jelenség volt szépen szavalt, s a mit ugy látszik társulatunkról külön érdemül kell felrönnök, szerepét egészen jól betanulta.

Az „Apród” után Laczkó Aranka szavalt Arany János „Rákóczyne” című balladáját szépen, lelkesen. A közönség alig akart felhagyni a tapsolással.

Ezután Weber Ferike adta elő Porzolt Kálmán „Az irodalom” című monologját. Weber Ferike ügyes színésznő, tehát mondanunk sem kell, hogy e kis apróságot tetés között játszotta el.

Végül Suppé egyfelvonásos operetteje a „Szép Galathea” került színré. Nekem ez az operette határozottan tetszett. De hát nem esoda, olyan forma érzés támadt bennem, mint mikor az embernek az első szerelméről hozakodnak elő valamivel. Kis iskolás diák koromban, pedig ez már jó régen volt mikor először láttam életemben operettet, néhai jó Lotaber Endre társulatától láttam, persze hogy először a „Szép Galathea”. Medgyaszay Ilka játszotta. No de hát mit tartozik ez a kritikához? fogjak kerdeni. Csak annyiban kérem, hogy ne tessék azt hinni, hogy ez valami újdonság volt. A czimszereret Turner Ilka játszotta, ezuttal is beigazolvta, hogy jogos az a kívánságunk, hogy Polgárnak minden aoron primadonna után kell néznie. Pymaleon szerepében Kenedics Kálmán tenorista, de butirozot, s e debutjével meghódította közönségünket. Polgár kitűnő Mydos volt, Serfözy Jennyke mint Ganyed elég jó volt.

V. F.

mehtni, a ki tényleges vagyonnal bír. Még egy hét előtt hemzsegek a napilapok kis hirdetései között a tőzsdei ügyletekre animáló hír rendesen azon végkitétellel, hogy: „Egy kötésre fedezetül csak 250 forintot kérünk”, „Czégjegyzett kereskedőktől és magasabb állásban levő személyektől fedezetet nem kérünk” és hasonlóak. A mióta azonban a bankok a halasztást megtagadták vagy legalább is a legszélső határig megnehezítették, azóta eme hirdetések egyszerre elmaradtak. Megtörtént tehát az első lépés ahhoz, hogy ismét reális viszonyok kezdjenek napfényt látni az értéktözsden. A mi a kis emberek visszavonulásának harmadik okát illeti, ugy az minden realit alapot nélkülölz.

Értékeink ma még nincsenek túlfizetve. Legalább nagyrészen még nincsenek. Az iparvállalatok részvényei ma ugyan az árfolyam emelkedések legvégsőbb határaig jutottak el, sőt egyesek a valószínű jövedelmességhez viszont jutva, magas árfolyammal bírnak. Nem mondható azonban ez a járadékok-, a záloglevelek- és bankrészvényekről. A papírok első két neme ma még 4%-ot jövedelmez, e bankrészvények pedig a jegybankét kivéve 5%-nál nagyobb kamatot hoznak. A külföld sokkal kisebb kamattal kénytelen megelégedni, utóvégre majd csak mi is a külföld nyomán fogunk haladni.

A kamat pedig csak úgy lesz csökkentve, ha az árfolyamok haladnak emelkedő irányzatokban.

Az elmúlt héten az ultimo prolongatio nehézségei és az említett okok nagy zavart idéztek elő a tőzsdén és tényleg nem csekély visszaesések voltak konstatahatók. A kis emberek kisorulattal azonban javult a helyzet, a mennyiben ismét egészséges emelkedés lépett előtérbe. Járadékok, bank- és takarékpénztári részvények visszanyertek elmúlt heti posztíójukat, sőt némelyek azt túl is haladták.

Gőzmalmi viszonyok rossz üzletmenet és veszteségek hírére hétről-hétre visszamező irányzatot tanúsítanak.

Vasmű-, bányá- és iparvállalati részvények e héten emelkedtek. Utóbbiak közül nagy keresletnek örvendett az aszfaltrészvény.

A gabona tőzsdének helyzete e héten változó volt. Nagyobb élékséget azonban az egész héten át nélkülöztünk s a hét eleji szilárdabb irányzatot csakhamar üzletlenség váltotta fél, amely az utolsó napokban határozott lanyhasagot hozott a piacra.

Buzában a kínalat elég élénk volt, főleg hajóáruban, de malmaink állandóan jó vetelkedvet tanúsítanak.

Rozsban vételkedvhiány volt, elküldésre alig vásároltak s egyes egyedül fogyasztóink szerepeltek vevőként. Nyílt állomáson az erdeklődés nagyobb volt, mert galicziai katonai szállítási cselokra érkeztek megrendelések, míg alárendelt minőségi árut etetési cselokra kerestek.

Árpában semmi változás.

Zab, lanyha; jó kínalattal szemben a vételkedv minimális.

Tengeri, ó áruban készlet hiján nincs üzlet, új árúért fizettek kőbánya paritással 5.30—40 forintot.

Gabna-határidők.

A határidőüzletben meglehetősen élénk

forgalmu hetünk volt, amennyiben a tengeri-hausszisták a magas árfolyamok lebonyolításra használták, a miért is e czikkben kis lanyhulás állott be. Kenyermagvak külföldi árhanyatlás folytán árvesztéssel zárulnak. A spekuláció tartózkodik ügyletekbe bocsájtani, mert a külföldi buzaárakhoz képest a mi kurzusainkat magasnak találja, mi üzereinket nem igen sarkalhatja vétele. Viszont az adástól visszatarat a tengeri-határidők szilárdasága, mely a buza árpozícióját tartja.

A múlt heti árakhoz képest buza öszre 5 krral, rozs 9 krral, zab 8 krral, tengeri 3 krral, káposztarepeze 10 krral esett. Zárlati jegyzések:

Buza öszre	7.06	ft	pénz,	7.08	ft	áru
Buza tavaszra (1895)	6.71	"	"	6.72	"	"
Rozs tavaszra (1895)	5.65	"	"	5.67	"	"
Zab tavaszra (1895)	6.—	"	"	6.02	"	"
Tengeri máj.-jun. (1895)	6.08	"	"	6.10	"	"
Káposztarepeze nov.-re	11.05	"	"	11.15	"	"

Törvényszéki csarnok.

Rác György büntényítő ügye.

A „Bácska” ez idei 94. számában e cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag Rác György úr következő nyilatkozatot küldötte be lapunkhoz:

A „Bácska” ezidei 94-ik számában megjelent egy tendentiozus tudósítás, mely szerint dr. Pulszky Ágost, dr. Molnár Károly és társai által ellenem, mint ellenzéki pártvezér ellen, az 1892. évi képviselő választások alkalmával Kiskérén január hó 6-án megtartott beszédem miatt becsületesítés és rágalmazásért beadott feljelentés folytán a kir. törvényszék által f. hó 21-re kitűzött végtárgyalásra a magánvádlók képviseletében dr. Schneider Károly megyei főügyész megjelent ugyan, de én a kir. törvényszéknek idézését figyelmen kívül hagyva, elmaradásom miatt a végtárgyalásra új határnap fog kitűzteni.

Felhozatik az is, hogy én milyen ügyben miként nyilatkoztam volna stb.

A vád tárgyára kitérni nem akarok, ott van a vizsgálat eredménye. A mit mondtam, azért a felcélósággal elvállalom. Ha hibáztam, helyes, hogy bűnhődjem. Ha pedig alaptalanul vádoltattam, kétségkívül felmentenek. A többi az én dolgom.

Hanem a közlemény ama része, hogy magánvádlók képviseletében dr. Schneider Károly 21-én a végből jelent volna meg, hogy tárgyaljon, nekem pedig hűlt helyem volt, némi helyreigazító magyarázatra szorult, melyet a következőkben adom meg.

E hó 25-én a kulai póstahivatalba véletlenül találkoztam dr. Récesey Ede ügyvéd úrral. Beszélgetés közben elmondtuk egymásnak, hogy ő pénzt felvenni jött, én pedig, hogy ügyvédemnek sürgönyöztem az e hó 21-ére kitűzött végtárgyalás ügyében. A postáról kijövet, az utczán fel és alá sétálva, szóba jött közöttünk, hogy nem lehetne-e ezen ügyet tisztességes, békés uton elintézni. Én kijelentettem, hogy igenis hajlandó vagyok, de bocsánatkérésre nem vállalkozom. Dr. Récesey azt felelte, hogy erről beszélni fog dr. Molnár Károlyval, nem mint ügyvéd, hanem mint olyan, ki a békességet közvetíteni kívánja.

Másnap 19-án dr. Récesey közölte velem, dr. Molnár K. megbízásából, hogy utóbbi

sem zárkozik el a békés kiegyenlítés elől, de előbb dr. Pulszky Ágosttal érintkeznie kell, ehhez azonban időre van szükség, legjobb lesz tehát, ha a 21-re kitűzött végtárgyalást elnapoljuk, hozzáette, hogy az elnapolásra néve a teendőket magára vállalja, és iránt dr. Molnár K. megbízásából obligót vállal, és világosan megjegyezte, hogy az elnapolásra vonatkozólag ne tegyek semmi lépést, egyszerűen ne jelenjek meg 21-én, és a mennyiben tanuim lennének, irjam meg azoknak is, hogy ne utazzanak Zomborba.

Eme dr. Molnár K.-tól származott indítványt elfogadtam, ebben feltétlenül megbizva, a 21-re kitűzött végtárgyalásról természetesen elmaradtam, nem is sejtve, hogy elmaradásomat dr. Schneider K. megyei főügyész mire képes felhasználni.

Magánvádlók képviselője dr. Schneider K. megyei főügyész a november 21-iki tárgyaláskor, e szerint megokolatlanul és megbízás ellenére kérte az újabb tárgyalásnak kitűzését azon a czímen, hogy én renitens vagyok s a törvényszéki megidézést figyelmen kívül hagytam, s ezt nyilván azért tette, elhallgatva meg nem jelenésem valódi indokát, hogy a kir. törvényszék elővezetésemet elrendelhesse.

Ezen eljáráshoz nem kell kommentár.

Nem kétem, hogy dr. Molnár K. ezen tisztességesnek alig nevezhető eljárásban épenséggel nem részes, mert noha ellenfelem, még sem tételezhetem fel róla, hogy önként tett és dr. Récesey Ede által velem közölt azon igéretét, miszerint az elnapolás panaszok részéről a folyamatban levő békés kiegyenlítés czímén és okából fog kérelmeztemi, tévedésbe ejtém mellett megszegni képes leveden.

Ellenben azt már igenis elhiszem, hogy a jelen esetben dr. Schneider K. megyei főügyész ur egy újabb inkorrektiséget követett el, meglehet szándékkal, — ha kapott informátója ellenre cselekedett, — meglehet, csak szokásos elszeleskedésből. De tette legyen bármilyen okból, megrovást érdemel minden elfogulatlan ember részéről, ha engem szándékosan renitensnek tüntetett fel a kir. törvényszék előtt, kit karhatalommal szükség az újabb határnapra előállítani.

Ily szíben tüntetvén fel engemet fenti lapközlemény is, kérem kell a tényállást felvilágosító ezen helyreigazításomnak a legközelebbi számban való közzétételét.

Tolvaj szomszéd.

Múlt év május hó 19-ikén özv. Gaszman Lőrincz né kárára Prg.-Szt.-Ivánon kerített udvaráról 80 ft. értékű 80 m. vászon lopatott el, a csendőrség az ellopott vásznat szomszédnőjénél Ocskó Mihálynénál megtalálta, a kit ma a törvényszék lopás büntette miatt egy évi börtönrre íelt.

Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zúrichben, a privátmegrendelő lakására közvetlenül szállt: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 ft 65 krig póstabér vámentesen, sima, csikós kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban.) Minták póstaforulóval küldetnek. Svájcba címzett levelek 10 kros levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.**

Tinc. nervi tonica

Dr. Lieber tanár Ideg erősítő ellírje.

Valódi csak a védjegyvel: Kereszt és horgony

Készítetik orvosi és hivatalosan hitelesített előírás szerint M. Fanta gyógyszerárban, Prága. Ezen folyadék sok év óta mint idegerősítő szer el van ismerve, kiválóan hat gyengeségi állapot, félelem szívdobogás, hátrereztetés, szédülés, főfájás, rossz emésztés stb. ellen. Tudósítók kívánatra ingyen és bérmentve. Egy üveg ára 1 frt, 2 frt és 3 frt 50. Gyomorbetegeknek a Szt. Jakab gyomorcsöppek mint kúrió, orvosok által ajánlott gyógyszer bebizonyultak. Egy üveg ára 60 kr és 1.20 kr. Kapható minden gyógyszerárban.

VIZKÓR

gyógyítható a
HYDROPS-ESSENCIÁVAL.

Minden stádiumban biztos, gyors gyógyítás. Eredménytelenség teljesen kizárva. Biztos hatásért kezeskedik. A t. orvos uraknak használatára sürgősen ajánlatik. Segély sőt ott, ahol már minden remény megszűnt. Teljes felépülésre elegendő 1—2 üveg ára 3 frt.

Főraktár Megváltó gyógyszerár, Pozsonyban.
Továbbá kapható Zomborban minden gyógyszerárban, valamint Práger Béla gyógyszerésznél Nagy-Kanizsán, Gruber István Páncsován, Ivó Károly Szabadkán, Hoffmann Béla Ungváron, ugyszintén a birodalom legtöbb gyógyszerárban.

Legbiztosabb óvoszer a kolera, hagymáz és egyéb fertőző betegségek ellen! — Tökéletes fertőtlenítés! — Teljesen szagtalan!

Önműködő tőzegszűrő-closettek.

Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszékberendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv. társaság

Igazgatóság: Budapest, IV. ker. Városház-tér 9. (Harisbazar).

Fertőtlenítő és szagtalanító tőzegtörő! Tőzegtörő! Mindenemű tőzegtörőmenny nagy rakúra.

Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari- és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elfuvarozási vállalatok szervezése.

Műtrágyagyártás. Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyítványokkal szívesen szolgál.

az igazgatóság.
Az orsz. közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva!

Bérbeadó!!

egy két szobából álló lakás mellék helyiségekkel és négy lónak való istállóval azonnal kiadó.

Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

„Karaván“

legfelsőbb helyen engedélyezett

orosz tea-kiviteli társulat
Moszkvában.

Magyarországi telepe:

Budapest. Arany János-utca 30.

Teánk, mely budapesti telepünk rövid fennállása után, már oly közkedveltségnek és általános elterjedésnek örvend és mely a bécsi néptáplálási kiállításon a nagy aranyéremmel lett kitüntetve, **Budapest**en valamint az **egész országban** majdnem minden előkelőbb fűszer-, csemege- és teakereskedésben és droguistánál kapható.

Az orosz hivatalos vámszalagot és védjegyünket, melylyel eredeti csomagjainak és izléses pléhdobozainak elvannak látva, különösen figyelembe ajánljuk.

Augusztus 15-ike óta

csak új termései tehát hozunk forgalomba.

Kapható Zomborban. Lukits Gyula, Márton Kálmán, Tóth Ernő, Wolf Antal és Weidinger A. és Zs. uraknál. Apatinban: Burkovics István úrnál és Lippert János és tsai fogyasztási szövetkeztnél

Előfizetési felhívás!

1895. január 1-jével indul meg a

„MERCUR“

XXV. évfolyama.

Minden előfizető **ingyen** kapja meg

„a Mercur“ **ujévi ajándékát,**

mely az 1894. év végéig kisorolt és be nem váltott összes bel- és külföldi sorsjegye, záloglevél stb. kimutatását hozza.

„A Mercur“

a legrégebb s legelterjedtebb pénzügyi szaklap, havonta 2—3-szor jelen meg magyar és német szöveggel és a sorsolási jegyzékeken kívül szakszerű közgazdasági, kereskedelmi és pénzügyi közleményeket is tartalmaz. Kiváló figyelem fordítottatik az

Érték- és Gabonátözsde

eseményeire, melyek a „MERCUR“-ban mindig szakszerű és tárgyilagos megbeszélést nyernek.

A „Mercur“ előfizetési ára:

Egész évre 2 forint. Félévre 1 forint
Mutatványszámok kívánatra **ingyen**

Előfizetést *elfogad*

A „MERCUR“ kiadóhivatala

BUDAPEST V. ker., Dorottya-utca 12. szám.

A legjobb és legegészségesebb francia cigaretta-papír a

LEGLORIA

Gloria-Patent minden egyes lap leoldható!

József Bardou és fiától Perpignan és Párisban. Kapható minden tőzsde, papírkereskedésben

**Legolcsóbb bevá-
sárlási forrás**

POCK LÁSZLÓ

(ezelőtt KLEIN EDE.)

üveg-, edény- és porzellan-üzlet kereskedése.

Különösen ajánlja divatos függő-lámpa és majolika-disztárgyait, terracotta- és sydrolit-figuráit, china-ezüst edényeit s francia baccarat-ivó-készleteit.

Az üvegkereskedés szakmájába vágó mindennemű üvegezést, templom-épület, kirakat-tábla és képkeretek elkészítését a legrövidebb idő alatt pontos kivitelben elvállalja.

Czégtársa lévén a farkasvölgyi világhírű üvegtáblagyárnak abban a kejelemes helyzetben van a czég, hogy a legjobb minőségű és legolcsóbb üvegtáblával szolgálhatja ki t. vevőit.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

kötőnő tisztelettel

Pock László.

